

Minimální preventivní program ZŠ Senožaty pro školní rok 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Monika Hruběšová (školní metodička prevence)

Obsah

1.	Zmapování situace ve škole pro stanovení cíle MPP.....	3
1.1.	Sociální a jiné okolí školy.....	3
1.2.	Informace od pedagogů.....	4
1.3.	Informace od rodičů.....	4
1.4.	Informace od žáků.....	5
1.5.	Hodnocení MPP minulého školního roku.....	5
2.	Cíle vyplývající ze zmapování situace.....	7
3.	Minimální preventivní program (MPP).....	8
3.1.	Práce pedagogického sboru a vedení školy.....	8
3.1.1.	V oblasti přímé práce pedagogů.....	8
3.1.2.	Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ.....	8
3.1.3.	Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ.....	8
3.1.4.	Způsob spolupráce s ostatními pedagogy.....	9
3.2.	Spolupráce školy s rodiči.....	9
3.2.1.	Způsoby seznámení rodičů s činnostmi ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP.....	9
3.2.2.	Aktivity pro rodiče.....	10
3.2.3.	Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči.....	10
3.3.	Program preventivních aktivit pro žáky školy.....	10
3.4.	Způsob seznámení žáků s činnostmi ŠMP, možnostmi pomoci a MPP.....	12
3.5.	Specifická prevence pro žáky ve výuce.....	12
3.6.	Nespecifická prevence pro žáky ve výuce a ve volném čase.....	14
3.7.	Ostatní akce v oblasti prevence SPJ.....	14
4.	Postup školy při řešení šikany (Kolář 2011).....	15
4.1.	Scénář pro počáteční obvyklou šikanu.....	15
4.2.	Scénář pro pokročilou neobvyklou šikanu (výbuch skupinového násilí).....	15
5.	Postup školy při řešení problémů s konzumací a distribucí tabákových výrobků, alkoholu a ostatních návykových látek.....	16
5.1.	Tabákové výrobky.....	16
5.1.1.	Konzumace a distribuce tabákových výrobků.....	16
5.2.	Alkohol.....	17
5.2.1.	Konzumace a distribuce alkoholu.....	17
5.2.2.	Nález alkoholu ve škole.....	19
5.3.	Ostatní návykové látky.....	20
5.3.1.	Konzumace návykových látek (NL).....	20
5.3.2.	Distribuce návykových látek.....	22
6.	Podezření na poruchu příjmu potravy.....	24
6.1.	Postup při podezření na poruchu příjmu potravy u žáka.....	27

7.	Podezření na Psychickou krizi/ duševní onemocnění žáka	27
	7.1. Postup při podezření na psychickou krizi/duševní onemocnění žáka	29
8.	Evidence a efektivita	30
9.	Závěrečné informace	30

1. Zmapování situace ve škole pro stanovení cíle MPP

1.1. Sociální a jiné okolí školy

- Základní škola Senožaty, okres Pelhřimov se dá charakterizovat jako malá venkovská škola rodinného typu s devíti ročníky. Převážnou většinu našich žáků tvoří děti z místa a blízkého okolí (Tukleky, Nečice, Číhovice, Syrov, Hořice, Hroznětice ...). Menší skupinu tvoří děti ze sousedního Dětského domova Senožaty. Mnohdy jde o problémovější žáky se sklonem k poruchám chování, což zapříčiňují sociální podmínky jejich rodin, kterým byli ve většině případů odebráni.
- Škola nabízí velké množství mimoškolních aktivit, ať už jde o sporty (florbal, fotbal, střelecký kroužek, stolní tenis, aerobik, atletika), tvořivé kroužky (ruční, práce, výtvarné techniky), hudební kroužky (hra na zobcovou flétnu, hra na klávesové nástroje) či dramatickou činnost (dramatický kroužek). Na základě výše popsaných skutečností mají žáci naší školy méně volného času k provozování nevhodných aktivit.
- Jakékoli náznaky problémového chování se okamžitě řeší. Žáci jsou vedeni k důslednému dodržování školního řádu, klima školy sledují všichni pedagogové a třídní učitelé.
- Na škole již dlouhodobě funguje Rada školy složená z volených zástupců pedagogů a rodičů žáků.
- Na škole zřízeno Školní poradenské pracoviště (ŠPP), které se schází dle potřeby, ale minimálně 1x za měsíc. Skládá se z metodičky prevence (Mgr. Monika Hruběšová), výchovné poradkyně (Mgr. Ilona Janů), ředitelky školy (Mgr. Iveta Neradová) a nově školní psycholožky (PhDr. Markéta Švamberk Šauerová).

1.2. Informace od pedagogů

- Pedagogové spolupracují při řešení problémů v oblasti sociálně patologických jevů (SPJ) na škole. V rámci výuky a svých aprobací se věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností. Třídní učitelé provádějí průběžnou diagnostiku žáků svých tříd a všímají si nežádoucích jevů jak při samotné výuce, tak při pravidelných třídnických hodinách. Na pedagogických radách hodnotí svou třídu za uplynulé období a konzultují s ostatními vzniklé problémy. Společně pak navrhneme opatření ke zlepšení situace. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy a prostřednictvím třídních schůzek informuje o vzniklých problémech.
- V oblasti SPJ je na škole největším problémem nevhodné chování žáků – nadávky, žalování, ubližování. U některých žáků se projevuje neadekvátní chování vůči spolužákům a sklon k agresivitě.
- Poznatky o situaci a problémech v oblasti SPJ získáváme průběžně při každodenních setkáních, pracovních poradách, pedagogických radách a následných diskusích.

1.3. Informace od rodičů

- Rodiče jsou seznámeni s programem prevence SPJ, s osobou preventistky, výchovnou poradkyní a školní psycholožkou prostřednictvím třídních schůzek i webových stránek. Většina se k problematice SPJ staví čelem, je ochotná nastalé problémy řešit. Při řešení problémů s dětmi z DD pomáhají jak sociální pracovníci DD, tak i vychovatelé jednotlivých žáků.
- Rodiče trápí především slovní potyčky mezi žáky či spolužáky a komunikace dětí na sociálních sítích. Škola se proto zaměřuje nejen na interpersonální vztahy ve třídách, na potlačování a odhalování šikany a agresivity a na poučení o pravidlech k bezpečnějšímu používání internetu.
- Informace získáváme od rodičů na třídních schůzkách nebo přímo upozorněním od rodičů či žáků.

1.4. Informace od žáků

- Z pohledu žáků není situace v oblasti SPJ na škole nijak alarmující. Sociální klima na škole se jeví celkově jako příznivé, problémy se vyskytují pouze v některých třídách v oblasti vzájemných vztahů v třídních kolektivech. Někdy vzniknou problémy s příchodem problematického žáka (nejen z DD) a s jeho začleněním do kolektivu třídy. Ve vyšších ročnících přiznávají žáci kouření. Vzhledem k rozmachu e-cigaret, dopadá celá situace i na žáky 1. stupně, což je alarmující situace.
- Informace z této oblasti získáváme od žáků samotných, kteří se svěří se svými zkušenostmi nebo upozorní na problémy, jichž jsou svědkem. Dalším zdrojem rozhovory a názory žáků v třídnických hodinách, v hodinách občanské výchovy, českého jazyka. Žáci občas upozorní i na problémy, které by jinak zůstaly učitelům skryty (např. při školních akcích nebo při zájmovém kroužku).

1.5. Hodnocení MPP minulého školního roku

- Během celého školního roku 2022/23 se pracovalo na zlepšení špatných vztahů v některých třídních kolektivech, jednalo se zejména o 6. a 7. tř. Zde přetrvává zhoršení sociálních dovedností, ztrátě ochoty se domlouvat, netolerance k jinakosti, větší vulgaritě a potyčkám mezi žáky. Od února zde pravidelně probíhaly třídnické hodiny za pomoci školní psycholožky. V 6. tř. též byly vedeny rozhovory s jednotlivými žáky o tom, jak se cítí ve třídě, jak sami přispívají ke klimatu třídy, co je trápí, co by byli schopni sami zlepšit. Žáci umí dobře popsat situaci ve třídě i své chování, ale mají minimální vůli situaci změnit. Též došlo k několika individuálním schůzkám s jednotlivými rodiči, buď s těmi, které situace ve třídě trápí, či bylo jednáno o nutnosti korigování chování jejich dítěte. Ve všech případech se podařilo najít podporu a spolupráci se zákonnými zástupci.

- Po celý školní rok probíhaly pravidelné třídnické hodiny, jednou týdně. V nich třídní učitelé prostřednictvím zážitku se žákům snaží předávat pozitivní životní hodnoty a postoje, pravdivé informace o různých formách rizikového chování. Pracuje se s tématy, jako jsou zdravý životní styl, podpora sebevědomí, zdravá komunikace, pozitivní mezilidské vztahy, práce s agresivitou, s intolerancí, sebeovládáním, asertivitou, odmítáním, stresovými situacemi.
- Pokračuje spolupráce organizací Hodina H z Pelhřimova, která zajišťuje programy dlouhodobé primární prevence od 4. do 9. tř. Programy jsou určeny vždy pro jednu školní třídu, se kterou se lektoři setkali jednou za školní pololetí – tzn. dvě tříhodinová setkání za jeden školní rok. Lekce jsou vedeny interaktivní formou s využitím řady psychosociálních her, technik a prvků zážitkové pedagogiky.
- Při hodinách občanské výchovy a výchovy ke zdraví, příp. českého jazyka, byli žáci poučeni o nebezpečí drog, kouření; byli seznámeni, co jsou média, reklama a jak ovlivňují náš dnešní život; vysvětlili si, jak se bezpečně chovat v kyberprostoru.
- Během roku byly opět obnoveny volnočasové aktivity (kroužky) a různé akce pořádané žáky 9. ročníku (Mikulášská nadílka, Den dětí, dopravní soutěž) nebo školního parlamentu (bruslení, # stařící, valentýnská přáníčka, akce pro 1. - 3. tř. Kuřátka na cestě za pokladem).
- Na podporu zdravých vztahů ve škole byla navázána užší spolupráce s místní MŠ. Po celý duben, květen a červen chodili žáci 8. tř. číst předškolákům do MŠ pohádky, vždy před poledním odpočinkem. V červnu je pak provedli po škole a připravili si pro ně mnoho zábavných her. Jejich patronát bude nadále pokračovat, až nastoupí předškoláci jako žáci do 1. třídy.
- Podobná akce, kdy starší pomáhají mladším, bylo tzv. tuteurské čtení. Zde se scházeli deváťáci s prvňáčky. Společně četli vybranou knihu a plnili zadané čtenářské úkoly.

- Na podzim se žáci 6. a 9. tř. zapojili do dobrovolnické akce projektu 72 hodin, aby pomohli svému okolí. 6. třída se ujala práce v lese, připravila materiál na oplocenky a zejména pak vysázela mnoho stromků. 9. třída se zapojila do úklidu po obci.

2. Cíle vyplývající ze zmapování situace

- V letošním školním roce bude nadále naší prioritou zdravé sociální klima na škole, budeme klást důraz vytvoření vzájemných vztahů v kolektivech celé školy, dále pak na slušné chování. Bude pokračovat spolupráce s organizací Hodina H z Pelhřimova a Policií ČR. Od 4. – 9. ročníku se bude realizovat primární preventivní program vedený organizací Hodina H.
- Ke zlepšení klimatu ve třídách budou sloužit třídnické hodiny, které jsou stanoveny na každé pondělí 1. hodinu.
- Nadále se budeme věnovat prevenci kyberšikany a bezpečnému používání internetu. Do 5. tř. zařadíme sexuální výchovu, v 9. třídě bychom rádi zrealizovali přednášku na téma partnerství.
- Rádi bychom se opět zapojili do nějaké akce, která podporuje dobročinnost, lidomilství či dobrovolnictví.

3. Minimální preventivní program (MPP)

3.1. Práce pedagogického sboru a vedení školy

3.1.1. V oblasti přímé práce pedagogů

- Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy jsou seznámeni se školním řádem a řídí se podle něj.
- Každá třída má svého třídního učitele, který realizuje třídnické hodiny. Někteří pedagogové využívají komunitní kruh, jiní volí stmelovací aktivity pro posílení pozitivních vztahů v třídním kolektivu. Třídní učitelé mohou využít k realizaci třídnických hodin pomoci metodika prevence nebo výchovného poradce, kteří s ním hodinu nejen naplánují, ale i odučí.
- Problémy se řeší ihned po jejich odhalení. Pokud je to možné, zasedá k problému školní metodička prevence (Mgr. Monika Hrubešová), výchovná poradkyně (Mgr. Ilona Janů), ředitelka školy (Mgr. Iveta Neradová) a třídní učitelé žáků, jichž se problém týká.

3.1.2. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ

- V tomto školním roce se naši pedagogičtí pracovníci zaměří zejména na vzdělávací programy věnující se práci s kolektivem, slušné chování a prevenci agrese mezi dětmi. Aktuální nabídky vzdělávacích programů jsou buď průběžně zasílány na osobní maily, nebo zveřejňovány na nástěnce ve sborovně.

3.1.3. Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ

- Školní metodička prevence navštíví již tradiční setkání metodiků prevence v PPP v Pelhřimově.
- Další kurzy či programy budou zařazeny podle nabídky a konkrétních potřeb ŠMP.

3.1.4. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

- Pedagogičtí pracovníci se scházejí na pravidelných poradách vždy jednou týdně. Dále konzultují chování žáků a SPJ na klasifikačních poradách, které se konají vždy na konci čtvrtletí. Zde jsou projednávány všechny problémy týkající se tříd na 1. a 2. stupni. Všichni tak mají možnost upozornit na problémové třídy i žáky, hodnotit akce, které v oblasti MPP již proběhly i vyjádřit se k těm plánovaným. Mimo tyto porady samozřejmě funguje vzájemná komunikace mezi jednotlivými učiteli a vedením.
- Metodická prevence informuje podle potřeby o připravovaných aktivitách. Zatím tato spolupráce funguje. Metodická prevence je denně ve spojení s výchovnou poradkyní, problémy, které se vyskytnou je možné rychle a operativně řešit. Vedení školy je vstřícné a maximálně pomáhá při řešení problémů. Případně potřeby probíhá konzultace se školní psycholožkou.
- Na naší škole funguje Školní poradenské pracoviště, které se schází dle potřeby, minimálně však 1x měsíčně.

3.2. Spolupráce školy s rodiči

3.2.1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP

- S MPP se mohou rodiče seznámit i prostřednictvím školních webových stránek, kde je MPP vyvěšen. Dále je MPP k nahlédnutí ve sborovně školy.
- ŠMP je dětem i rodičům k dispozici po domluvě kdykoli.
- Rodiče jsou také informováni o možnosti zapojit se do prevence ve výuce i mimo ni (lékaři, policisté, právníci apod.).
- Zvláštní pozornost budeme věnovat spolupráci s rodiči žáků, u nichž byl zjištěn výskyt návykových látek a rodičům žáků, kteří jsou agresory v případech šikany.

- Na škole panuje rodinná atmosféra. Děti i rodiče mohou kdykoli přijít s problémem buď za třídním učitelem, ředitelkou školy, metodičkou či výchovnou poradkyní.

3.2.2. Aktivity pro rodiče

- Někteří rodiče se pravidelně zapojují do akcí školy (např. pomoc při výzdobě, šití kostýmů pro dramat. kroužek apod.).
- Samozřejmostí je konzultace problémů.

3.2.3. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

- V letošním roce se bude konat akademie ke Dni matek, oblíbené vystoupení dramatického kroužku paní učitelky Dany Pípalové.

3.3. Program preventivních aktivit pro žáky školy

- Preventivní témata jsou součástí MPP. Současně jsou probírána i v mnohých vyučovacích předmětech, hlavně v občanské výchově a výchově ke zdraví, přírodovědě, českém jazyku, chemii, výtvarné výchově a dalších. V rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu budeme u žáků rozvíjet základní kompetence, které jim pomohou orientovat se v problémech.
- V rámci rozvoje sociálních kompetencí se zaměříme na sociální dovednosti, které pomohou žákům s orientací v sociálních vztazích. Žáci si musí uvědomit zodpovědnost za své chování a důsledky, které takové jednání pro žáky přináší.
- Posilováním komunikativních dovedností chceme zvýšit schopnost řešit problémy a konflikty. Žáci se naučí přiměřeně reagovat na neúspěch, stres nebo kritiku okolí.
- Hlavní náplní MPP pro letošní školní rok je vytváření pozitivního sociálního klimatu na škole. V rámci vytváření zdravého sociálního

klimatu by žáci měli získat pocit důvěry a naučit se pracovat ve skupině vrstevníků. Měli by vzájemně napomoci k vytvoření atmosféry pohody a klidu bez strachu a nejistoty.

- U žáků se zaměříme na pěstování právního vědomí, žáci by měli znát svá práva, ale i povinnosti. Budeme se snažit, aby žáci uměli zaujmout správný postoj ke společensky akceptovaným hodnotám. Je třeba dbát na osvojení právních a morálních hodnot, které jim pomohou orientovat se v současném životě. Žáci by měli zaujmout humanistický postoj k problémům současného světa a podle svých schopností se snažit pomoci. Všechny aktivity obsažené v MPP by měly směřovat k formování osobnosti žáka se správnými názory a postoji k problémům současného světa.

3.4. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnosti pomoci a MPP

- Všichni vyučující 1. a 2. stupně znají školního metodika prevence.
- Žáci se seznámí s metodičkou prevence prostřednictvím svých učitelů.
- Mají možnost osobních konzultací po domluvě.
- Žáci mají možnost upozornit na SPJ buď osobně, přes třídního učitele, nebo prostřednictvím webu.
- Na ŠMP se mohou obrátit žáci i rodiče v otázkách ubližování, šikany a kyberšikany, sexuálního i jiného zneužívání, ohrožení, s problémy s kouřením a alkoholem či dalšími druhy závislostí (gamblerství, drogová závislost, závislost na sociálních sítích, závislost na PC hrách apod.).
- Se svými problémy nebo problémy spolužáků se mohou žáci obracet i na ostatní vyučující ve škole podle toho, jakou k nim mají důvěru.
- ŠMP nabízí žákům vhodné akce v oblasti prevence SPJ, zjišťuje jejich zájem a ochotu podílet se na spolufinancování akcí.
- Někdy přicházejí žáci sami s náměty na akce, které by je zajímaly.

3.5. Specifická prevence pro žáky ve výuce

- Specifická prevence je součástí školního vzdělávacího plánu a prolíná mnoha předměty. Je prováděna prostřednictvím učitelů daného předmětu.
- Reaguje na aktuální a individuální situaci ve třídě, kterou pravidelně monitoruje třídní učitel při třídnických hodinách či chvilkách.
- 1. třída: Zdraví, zdravá strava, hygiena, vztahy mezi lidmi (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 1. díl
- 2. třída: Zdravý a nemocný člověk, úraz, moje rodina, zvyky a tradice, lidské tělo (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 2. díl

- 3. třída: Jak pečujeme o své zdraví? – prevence návykových látek, zdravý životní styl, vztahy s vrstevníky (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 3. díl
- 4. třída: Místo kde žijeme, prevence úrazů a první pomoc, zdravý životní styl, vztahy s vrstevníky (přírodověda, vlastivěda, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 4. díl
- 5. třída: Prevence šikany, kyberšikany a dalších SPJ – vztahy ve třídním kolektivu (přírodověda, vlastivěda, český jazyk, informatika, tělesná výchova, výtvarná výchova), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 5. díl
- 6. třída: Kouření a alkohol – zdravý životní styl, první pomoc (občanská výchova, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 7. třída: Prevence šikany, kyberšikany a intolerance, homofobie, xenofobie (občanská výchova, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 8. třída: Prevence závislostí, vztahy v kolektivu, společensky tolerované drogy (občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 9. ročník: Právní povědomí, výběr partnera, antikoncepce, mezilidské vztahy (občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)

3.6. Nespecifická prevence pro žáky ve výuce a ve volném čase

- Součástí nespecifické prevence je na škole i nabídka volnočasových aktivit a různých akcí.
- Jde o aktivity, které nereagují na aktuální problémy a týkají se všech žáků v daném ročníku.
- V rámci nespecifické prevence se snažíme naučit děti komunikativním dovednostem, taktu a umění diskuze. Dále je učíme vzájemné pomoci, schopnosti říci si o pomoc a vědomí kam se v jakých záležitostech obrátit.
- Samozřejmostí je soustavná prevence závislosti na návykových látkách včetně alkoholu a tabáku, gamblingu, rasismu, sexuálního a jiného zneužívání, působení sekt a některých nových náboženských směrů.

3.7. Ostatní akce v oblasti prevence SPJ

- Projektové dny – zajišťují žáci deváté třídy
- Různé školní akce (např. bruslení na zimním stadionu v Humpolci, lyžařský kurz, meziškolní sportovní utkání apod.)
- Návštěvy kulturních pořadů (Pohodáři – cestopisný pořad, Divadélko pro školy Hradec Králové – naučné divadlo apod.)
- Fungování Školního parlamentu, jehož cílem je propojit komunitu žáků s komunitou dospělých a motivovat je tak k participaci na zodpovědném spolurozhodování o životě školy. Školní parlament se setkává na pravidelných schůzkách, kde se snaží proměňovat prostředí školy na základě informací od svých spolužáků, zlepšovat atmosféru ve škole prostřednictvím pořádání různých soutěží či společných akcí.

4. Postup školy při řešení šikany (Kolář 2011)

4.1. Scénář pro počáteční obvyklou šikanu

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky
5. Ochrana oběti
6. Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. Realizace vhodné metody
 - a) Metoda usmíření
 - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise)
8. Třídní hodina
 - a) Efekt metody usmíření
 - b) Oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
11. Práce s celou třídou

4.2. Scénář pro pokročilou neobvyklou šikanu (výbuch skupinového násilí)

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí, příprava podmínek pro vyšetřování
3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi
5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování,
informace rodičům
7. Vyšetřování
8. Rozhovor s obětí a informátory
9. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
10. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
11. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
12. Léčba
13. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

5. Postup školy při řešení problémů s konzumací a distribucí tabákových výrobků, alkoholu a ostatních návykových látek

5.1. Tabákové výrobky

5.1.1. Konzumace a distribuce tabákových výrobků

- Osobám mladším 18 let, je prodej a podávání tabákových výrobků zakázán. Podle zákona č. 379/2005 Sb. (tabákový zákon) je zakázáno kouření ve vnějších a vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení (§ 8/1b zák. 379/2005 Sb.). Porušení tohoto zákazu je přestupkem dle § 30 odst. 1, písm. m) přestupkového zákona č. 200/1990 Sb. v platném znění. Sankce hrozí za prodej a podávání cigaret (tabákových výrobků) osobám mladším 18-ti let. (§ 30 odst. 1 písm. q) zákona o přestupcích č. 200/90 Sb.) V případě přistižení žáka ve škole při kouření tento porušuje školní řád.
- V případě, že podle pokynů v metodickém doporučení se učitel žáka vyptává a zjistí odkud, od koho má žák tabákový výrobek a zjistí, že jej pravidelně kupuje např. v trafice u školy, bylo by možné tuto skutečnost oznámit Policii ČR a dohodnout případnou spolupráci. (Spolupráci ve smyslu přistižení prodejce při prodeji tabákových výrobků osobám mladším 18 let a potrestání prodejce.)
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodická prevence do své agendy (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP). Zápisu a rozhovoru se žákem je

- přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.).
- V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
 - V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc nebo od jiných subjektů nebo školských zařízení.
 - Z konzumace tabákových výrobků a jejich distribuce ve škole budou vyvozena výchovná opatření stanovená školním řádem.

5.2. Alkohol

5.2.1. Konzumace a distribuce alkoholu

- Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholu dětem do 18 let může být přestupkem dle § 30 odst 1, písm a), e) zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. Nebo může být i trestným činem Podání alkoholu dítěti § 204 trestního zákoníku (zák. č. 40 2009 Sb.).
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá

lékařskou službu první pomoci. Měla by tuto skutečnost zároveň oznámit na Policii ČR, neboť je důvodné podezření ze spáchání trestného činu Podání alkoholu dítěti podle ustanovení § 204 trestního zákoníku.

- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník takto: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP), který založí školní metodická prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- oznamování OSPODu by mělo proběhnout ihned po prvním zjištění požívání alkoholu, protože v § 6 odst. 1 písm. c) zákona o sociálně právní ochraně dětí (zák. č. 359/1999 Sb.) je uvedeno děti které požívají alkohol. Oznamovací povinnost má škola a školské zařízení dle § 10 tohoto zákona.
- V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

- Z konzumace alkoholu ve škole bude vyvozeno výchovné opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

5.2.2. Nález alkoholu ve škole

5.2.2.1. Postup v případě nálezu alkoholu v prostorách školy:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nálezu ihned uvědomím vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uložím u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracuji stručný záznam o události.

5.2.2.2. Postup v případě zadržení alkoholu u žáka:

- Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezu ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezu sepiši stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvedu tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.). Zápis záznamu založí školní metodička prevence do své agendy (formulář MŠMT *Záznam o jednání*

s *žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP).

- O nálezu vyrozumím zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předám zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

5.3. Ostatní návykové látky

5.3.1. Konzumace návykových látek (NL)

- Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat.
- O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka. Tento záznam založí školní metodička prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP).
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

- V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace NL ve škole bude vyvozeno opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
- Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

5.3.2. Distribuce návykových látek

- Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka) – ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

5.3.2.1. Postup v případě nálezu látky, která je považována za

omamnou nebo psychotropní, v prostorách školy:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy spolu s písemným záznamem.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

- V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

5.3.2.2. Postup v případě zadržení látky, která je považována za omamnou či psychotropní, u žáka:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezů sepiši stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP). Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předám látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

5.3.2.3. Postup při důvodném podezření, že některý z žáků drží NL:

- Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumím Policii ČR, zkonzultuji s ní další postup a informuji zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádím osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

6. Podezření na poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie, bulimie a psychogenní přejídání představují nejčastější diagnózy patologického jídelního chování, tvořící spektrum od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené nebo bez kompenzačních mechanismů, jako je zvracení a další nevhodné metody k regulaci energetického příjmu a výdeje. Pro poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a patologických kompenzačních mechanismů i dalších rizikových biopsycho-sociálních faktorů. **Mentální anorexie** je porucha charakterizovaná zejména úmyslným snižováním tělesné hmotnosti. Základním kritériem anorexie je nízká tělesná hmotnost (alespoň o 15 % nižší, než odpovídá věku a výšce) a aktivní snaha hubnout nebo nepřibrat (nemocní často snahu hubnout popírají a mluví o zdravé výživě a životním stylu, což je dnes označováno za narůstající ortorexii). Postupně redukují příjem kalorických potravin, nadměrně se zabývají kontrolou jídla, snadno se cítí přejedeni často i stále častější je zvýšený energetický výdej, nepřiměřená kompulsivní pohybová aktivita. Bývá rozlišován restriktivní a bulimický (purgativní) typ mentální anorexie, kdy dochází k opakovaným epizodám zvracení, užívání laxativ nebo diuretik často i každém jídle.

Atypická mentální anorexie - poruchy, které splňují některá kritéria mentální anorexie, ale celkový klinický obraz jim neodpovídá. Není přítomný některý z klíčových příznaků, jako je například strach ze ztloustnutí, ale je vidět výrazný váhový úbytek a chování, směřující k redukci váhy. Pacient také může mít normální váhu, ale ve skutečnosti je podvyživen, protože trpí nedostatkem živin.

Mentální bulimie je porucha charakterizovaná zejména opakujícími se záchvaty přejídání, spojenými s cravingem (nezvladatelnou touhou po přejedení jako u jiných závislostí) a následným purgativním chováním (aktivitou směřující k rychlému vydání přijatých kalorií) s pocity viny, selhání a ztráty kontroly nad jídlem. Někdy je rozlišován purgativní (vyskytuje se zvracení, laxativa nebo diuretika) a nepurgativní (ke kontrole hmotnosti jsou využívány přísné diety, hladovky nebo intenzivní cvičení) typ bulimie.

Psychogenní přejídání může vést k obezitě a může předcházet nebo se rozvinout po mentální anorexii i bulimii. Přejídání velkým množstvím potravy v krátkém čase není následováno purgativními symptomy.

ARFID - pro onemocnění je typická ztráta zájmu o jídlo a vyhýbavé chování, výrazná vybíravost a strach z nepříjemných následků jedení. Vzniká v dětském věku, není věkový limit. U dětí vede k zastavení růstu i nárůstu hmotnosti a nedostatečné výživě, významné ztrátě hmotnosti. Podobné projevy jako u anorexie a bulimie, bez poruchy vnímání vlastního těla nebo touhy po snižování hmotnosti, ale s podobným psychosociálním dopadem.

Bigorexie (dysmorfická porucha, Adonisuv komplex) je také jednoduše označována jako obrácená anorexie. Tento poměrně nový druh psychické poruchy byl popsán v roce 1993. Pacienti s poruchou vnímání vlastního těla si připadají málo silní a svalnatí, jejich ideály jsou posilovány nereálnými představami a požadavky prezentovanými v médiích a na sociálních sítích, nutkavým cvičením a často i tajnou konzumací anabolických steroidů. Rozvoj příznaků je postupně vede k sociálnímu stažení, obavám z odhalování těla před druhými, pocitům nespokojenosti a selhání a posléze i vážným tělesným problémům. Mezinárodní klasifikace nemocí 10 je uvádí mezi Somatoformními poruchami jako dysmorfofobie.

Ortorexie je porucha jídelního chování spočívající v patologické fixaci na konzumaci zdravé výživy (kvality oproti kvantitě). Jedinci s touto poruchou jsou vnímáni jako méně „léčitelní“, než například pacienti s psychogenním přejídáním. Hůře se s nimi komunikuje, budí méně sympatií. Riziko stigmatizace je podobné jako u ostatních PPP. Ve čtvrtině případů lze příznaky poruchy identifikovat v začátcích mentální anorexie nebo bulimie.

Pica označuje požívání nestrávitelných látek (např. vaty, hlíny, hoblin). Může být příznakem jiné psychiatrické poruchy (autismus, mentální retardace) nebo se vyskytovat jako izolované psychopatologické chování v rámci diagnózy jiné PPP.

6. 1. Postup při podezření na poruchu příjmu potravy u žáka

- v případě podezření na poruchu příjmu potravy u žáka bude vyučující informovat o této záležitosti zákonné zástupce žáka. Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit, popř. zprostředkovat kontakt se školním psychologem, poskytnout adresy na organizace, které pomáhají s tímto problémem

- Centrum pro poruchy příjmu potravy, Psychiatrická klinika 1.
- Dětská psychiatrická klinika
- Centrum Anabell
- Krizové centrum RIAPS
- Linka důvěry Dětského krizového centra
- Linka bezpečí 116111
- Linka pro rodinu a školu
- Síť organizace STOB
- Fórum zdravé výživy: www.fzv.cz
- Další pomocné weby: www.childtalks.cz
www.bezhladoveni.cz

www.idealni.cz

www.boulimie-anorexie.ch

www.psychportal.cz

Národní ústav duševního zdraví

7. Podezření na psychickou krizi/ duševní onemocnění žáka

Termín psychická krize používáme pro některé psychické potíže/problémy zejména, když nabydou na své intenzitě. Psychická krize bývá reakcí člověka na náročnou životní situaci, na nějakou dramatickou změnu. Bývá provázána negativními emocemi. Jedinec se do ní dostane tehdy, střetne-li se s nějakou překážkou, kterou již není schopen zvládnout sám, případně s podporou mechanismů, které fungovaly dříve, za podpory svých blízkých, a to v relativně krátkém čase a za běžných podmínek. Změny se dějí ve všech oblastech – v oblasti biologické (např. únava, neschopnost jíst nebo naopak nadměrná konzumace potravin, sladkého, nekvalitní spánek), v oblasti psychické (objevují se např. smutky, deprese, pocity marnosti, obavy), v oblasti sociální (např. ubývá kontakt s přáteli, spolužáky).

Ve věku adolescence – v krátkém období několika let, dochází u jedince k velmi mnoha změnám. To je náročné i pro silného dospívajícího s podpůrným a tolerantním zázemím, včetně chápající rodiny. V případě ztížených podmínek je třeba počítat s těžkostmi. Je také důležité připomenout rizikovost při změně školního kolektivu, potřebě do školy dojíždět, k odloučení od rodiny. Ne vždy se jedná o extrémní psychickou zátěž, příprava na ni (posilování resilience, sebedůvěry a sebevědomí, dostupnost informací z oblasti duševního zdraví) může být v období adolescence podstatným nástrojem k tomu, aby mladý člověk krizi předešel a s psychickými potížemi se dokázal vyrovnat.

Ukazatelem duševní nepohody a začínajícího rozvoje duševního onemocnění žáka může být zvýšená nemocnost či úrazovost, nechutenství, nevolnosti při příchodu nebo odchodu ze školy, výrazné změny hmotnosti, nápadná únava a ospalost, sebepoškozování, pasivita a ztráta zájmu o dění ve škole, smutek, výrazné emoční

rozlady, zejména v případě školního neúspěchu, strach ze známek a z reakce rodičů, projevy zvýšené agrese vůči okolí, zvýšený neklid a nepozornost, výrazné zhoršení prospěchu, samotářství a izolovanost dítěte vůči ostatním dětem (i během přestávek a ve školní družině), opakované neplnění povinností, záškoláctví, opakované pozdní příchody, nechuť jít do školy nebo naopak nechuť odcházet domů, vyhýbavé chování vůči rodičům nebo jiné dospělé osobě, která dítě vyzvedává, výrazné změny v hodnotovém nebo spirituálním systému dítěte.

Stanovení samotné diagnózy duševního onemocnění u dětí a dospívajících je složitým procesem, který přísluší do rukou odborníka/odborníků (psychiatr, klinický psycholog, pediatr, neurolog).

7.1. Postup při podezření na psychickou krizi/duševní onemocnění žáka

- Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění by měl být schopen sám či za podpory někoho z kolegů (třídní učitel, školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce) vést s žákem podpůrný rozhovor, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) domluva s žákem na dalším postupu, kontaktování zákonných zástupců. Pedagog by se měl s žákem domlouvat na dalších krocích. Zejména kontaktovat pomoc, komunikovat s rodiči (zákonnými zástupci) po domluvě s žákem, a tedy nejednat takzvaně „za jeho zády”.

- Úkolem pedagoga není dané potíže diagnostikovat či léčit. Jeho role spočívá zejména ve zprostředkování kontaktu žáka s rodiči (či v podpoře k němu) a poté případně s příslušnými odborníky. Pokud žák sám osloví svého učitele, je na místě jej za to ocenit, ujistit jej, že je na správném “místě” a že je dobře, že tak učinil. Sdělované potíže či svěřený problém není vhodné bagatelizovat. Naopak je prospěšné vyjádřit mu svůj zájem a spoluúčast na řešení jeho situace tak, jak to bude potřeba (samozřejmě v rámci našich vlastních osobních i profesních možností a hranic).

- Je vhodné, aby s žákem spolupracoval takový pedagog, k němuž má žák důvěru, se kterým je schopný vést (ideálně) otevřenou komunikaci. Ne nutně to vždy tedy musí být např. školní psycholog, výchovný poradce či školní metodik prevence. Často může být třídní učitel tím, kdo má k žákovi nejbližší a žák se mu svěří. Třídní učitel si také jako první může všimnout, že s žákem není vše v pořádku a oslovit ho. Popřípadě žák tíhne s důvěrou k jinému pedagogovi, např. jeho oblíbeného předmětu. Není nutné, aby pedagog znal “řešení” hned, důležité je s žákem navázat vztah postavený na důvěře umožňující otevřenou komunikaci.

- Při zachování důvěrnosti údajů může pedagog probrat žákovi situaci s kolegy, ideálně s členy fungujícího školního poradenského pracoviště (školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.

- Rodičům pedagog v případě potřeby doporučí kontaktování odborného pracoviště – pedagogicko-psychologické poradny, psychologické nebo psychiatrické ambulance.

- V případě odmítavého či nespolupracujícího postoje rodičů (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové pedagogickopsychologické poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). I dítě má právo požádat OSPOD a také školu a školské zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.

Krizové linky s celostátní působností:

Linka bezpečí

Linka důvěry Dětského krizového centra

Linka pro rodinu a školu

Linka první psychické pomoci

Linka duševní tísně

Linka EDA

Linka Anabell

Modrá linka

8. Evidence a efektivita

- Evidence SPJ je vedena školním metodikem prevence a to v podobě záznamů o jednání s žáky a zákonnými zástupci.
- Veškerá šetření týkající se SPJ má k dispozici i výchovná poradkyně, ředitelka školy a třídní učitelé žáků.
- Všechny přestupky proti školnímu řádu týkající se SPJ jsou řešeny na poradách a může se k nim vyjádřit kterýkoli člen pedagogického sboru. Vždy se samozřejmě snažíme o co nejefektivnější řešení.

9. Závěrečné informace

Seznámení ředitelky a pedagogického sboru školy s MPP proběhlo při zahajovací poradě v Senožatech dne _____.

podpis ředitelky školy